

شاہنامہ فردوسی

متن کامل
بر اساس چاپ مسکو

پہ کوشش دکتہ سعید حمیدیان



ketabtala

شاهنامہ فردوسی

متن کامل

(براساس چاپ مسکو)

بہ کوشش

دکتر سعید حمیدیان

سرشناسه:	فردوسی، ابوالقاسم، ۲۲۹، ۲۱۶، ۲۲۱ ق
عنوان قرارداد:	شاهنامه
عنوان و نام پدیدآور:	شاهنامه فردوسی: متن کامل / به کوشش دکتر سعید حمیدیان
مشخصات ناشر:	تهران: نشر قطره، ۱۳۸۲
مشخصات ظاهری:	[۱۶] ۱۴۰۰ ص
فروست:	مسئله انتشارات - ۱۱۰. ادبیات - ۵۰ متون کهن - ۲
شابک:	۹۷۸-۹۶۴-۳۴۱-۱۸۵-۵
وضعیت فهرست‌نویسی:	فایا
موضوع:	شعر فارسی - قرن ۴ ق
شناسه افزوده:	حمیدیان، سعید، ۱۳۲۴ - مصحح
رویدادی کننگره:	۱۳۸۲ و FIR ۴۴۹۰
رویدادی دیوید:	A ۱۱ / ۲۱
شماره کتاب‌شناسی ملی:	۲۸۵۷۹ - ۸۱ م

نشر قطره از برجسته برای تغییر قیمت استفاده نمی‌کند.

تمامی حقوق محفوظ است.

تهران، خیابان دکتر عاطفی، خیابان شیخ‌نور، کوچه پنجم، پلاک A

تلفن: ۰۳-۹۷۳۳۵۱۰۳



نشرخانه

شاهنامه فردوسی

به گویش: دکتر سعید حمیدیان

صفحه آواز: ژیلای سخن

طراح جلد: مهسا ثابت دینعی

چاپ: بیست و هشتم: ۱۴۰۱

چاپ: جباری

مصطفی: ونوف

شمارگان: ۲۰۰۰ نسخه

بهاد: ۳۹۰۰۰۰ تومان

مقدمه ویراستار و ناظر طبع

از میان چاپ‌هایی که از حدود یکصد و هشتاد سال پیش تا کنون با ارزش‌ها و چگونگی‌های گوناگون از اثر شگرف و بی‌همال فردوسی شده، به اقرار شاهنامه‌پژوهان عسالتاً هیچ یک از طبع‌های کامل شاهنامه (تأکید می‌کنم: طبع‌های کامل موجود) به پای شاهنامه چاپ مسکو (با وجود برخی ناهماهنگی‌ها و نارسایی‌هایی که در پیشگفتار روسی مرحوم ی. ا. برتلس بر کتاب نیز به آنها اشاره شده) نمی‌رسد و عملاً بیشتر پژوهش‌ها در زمینه شاهنامه بر اساس همین طبع صورت گرفته است. همچنین می‌دانیم که این متن از نظر نحوه و صورت چاپ، امروزه قدیمی تلقی می‌شود و حروف و چگونگی آرایش صوری آن نیز نه تنها فاقد جاذبه بلکه واجد دافعه برای شاهنامه‌خوانان است. و حتی غلط‌های رسم‌الخطی و فواصل ناسنجیده و نادرست میان کلمات و ترکیبات هم که موجب بدخوانی و غلط خوانی می‌گردد هم مزید بر علت.

چند سال پیش نشر قطره به کوشش این نگارنده چاپی کامل و همراه با حواشی و نسخه‌بدل‌ها از شاهنامه عرضه کرد که در آن اصلاحات و بهسازی‌های فراوان در زمینه‌های مختلف همراه با ترجمه تمامی توضیحات روسی حواشی و نیز مقدمه کامل روسی آن به دستداران فردوسی و اثر گرانسنگ او عرضه داشت که بسیار مورد لطف و حسن ظن علاقه‌مندان واقع شد.

از آنجا که بسیاری از خوانندگان شاهنامه که از دیدگاه تخصصی و پژوهشی به شاهنامه نمی‌نگرند و پیش و پیش از هر چیز به مطالعه متن این کتاب ارجمند و رغبت نشان می‌دهند، و همچنین با توجه به این موضوع که این گروه از شاهنامه‌خوانان طبعاً نباید متحمل هزینه‌ای اضافی از یابست مقدمه برتلس، حواشی یا پی‌نوشت‌ها، پیوست‌ها و سایر ضمایم شاهنامه طبع اینجانب شوند، هم‌اکنون جهت رعایت حال آنان طبع حاضر شامل یک مجلد از شاهنامه (البته متن کامل) بدون حواشی و ضمایم از سوی نشر قطره و زیر نظر اینجانب به دستداران تقدیم می‌گردد.

در مورد ویژگی‌های این طبع به ذکر مختصر از چگونگی آماده‌سازی و طبع آن بسنده می‌کنم. ۱. از بهترین امکانات چاپی و مناسب‌ترین و خوشخوان‌ترین حروف موجود، پس از دقت‌ها و اصلاحات لازم، بهره‌گیری شده و مسؤولان محترم چاپ و سواس‌ها و مته به خشخاش‌گذاری‌های اینجانب را تحمل کرده‌اند.

۲. کلیه اغلاط چاپی مندرج در غلطنامه مجلدات طبع مینا (مسکو) اصلاح شده به نحوی که کتاب دیگر نیازی به افزودن غلطنامه نداشته باشد. گفتنی است طبع مینا به قدری پر غلط بوده که غلطنامه‌ای که اینجانب در متن کاملی همراه با حواشی و ضمایم در انتهای هر یک از مجلدات نه‌گانه کتاب به دست داده چندین برابر غلطنامه‌ای است که مصححان چاپ مسکو بر هر مجلد افزوده‌اند. بنابراین، خوانندگان گرامی می‌توانند حدس بزنند که متن حاضر تا چه حد درست‌تر و پیراسته‌تر از طبع میناست.

۳. در رسم الخط طبع مینا ناهماهنگی‌ها و حتی نادرستی‌هایی بسیار زیاد وجود داشت که اینجانب با رعایت حدود و موازین خاصی به رفع آنها اقدام کرده‌ام. اگرچه کنایت نظام رسمی الخطی طبع مینا را به لحاظ رعایت امانت و عدم تصرف ناصواب در متن طبع مسکو حفظ کرده‌ام. برخی موارد اصلاح رسم الخط عبارت است از:

الف. «به» و «نه» (هر دو پیشوند فعلی) به صورت نادرست یعنی جدا از فعل (به صورت «به» و «نه») نوشته شده بود که ما آنها را به فعل چسبانیده‌ایم تا از هر گونه التباس و غلط خوانی پرهیز شود. ب. اگرچه پیشوند «می» معمولاً متصل به فعل آمده اما «همی» را در مواردی که به فعل متصل بود جدا کرده‌ایم، مثلاً «همی‌گشت» را به صورت «همی گشت» نوشته‌ایم.

ج. در مواردی اجزای کلمه یا ترکیب را جدا و به همین روش هماهنگ کرده‌ایم. مثل درنگیر / درنگی‌تر، ازانسان / ازان سان، ازانپس / ازان پس، یکیک / یک یک، یکفته / یک هفته، ازانجایگه / ازان جایگه، برینگونه / برین‌گونه، بیبها / بی‌بها، بیهوش (در مصرع: شده زار و بی‌بهار و بیهوش و نوش) / بی‌هوش، و نیز جانرا، دیدگانرا، جنگشانرا / جان را، دیدگان را، جنگشان را، سپهرا / سپه را و غیره. به عکس، در مواردی باید حروف به هم ببیوندند، در حالی که جدا نوشته شده بود و ما پیوسته نوشتیم، مثل آب زن (ظرف وان مانند برای استحمام) / آبز، ستم کاره / ستمکاره، چنان چون / چنانچون و... از همین دست است کتابت فعل به صورت «دستبرده» در حالی که وجه اخیر اسم است و لذا ما به شکل درست آن یعنی «دست برده» نوشتیم تا خطا خوانی نشود.

د. در موارد فراوان، رسم الخط متشکلت بود، همچون آمدن حروف نقطه‌دار به صورت متفاوت، از قبیل اسپ / اسپ، لهراسپ / لهراسپ و نیز سایر کلمات مشتق از «اسب»، که ما همه را به صورت «پ» یکدست و هماهنگ کرده‌ایم. نیز کلماتی چون آنکه / آنکه، آسمان / آسمان، که به شکل «آه» هماهنگ شده، و برعکس، کلماتی چون «افکند» که به غلط «آفکند» آمده بود که اصلاح شد.

گفتنی است اصلاحات مربوط به رسم الخط بسیار بیش از نمونه‌های یاد شده است لیکن جهت رعایت اختصار به همین موارد بسنده و خوانندگان علاقه‌مند را جهت اطلاع بیشتر به مقدمه این ویراستار بر طبع کامل او (چاپ پنجم، صص پنج تا هفت) ارجاع می‌کنیم.

ه. فواصل کلمات در چاپ اینجانب بسیار سنجیده‌تر و هماهنگ‌تر است.

د. یک جلدی و لذا آسانتر بودن حمل چاپ حاضر، و سرانجام مرغوبتر بودن کاغذ چاپ حاضر نسبت به اصل چاپ مسکو را نیز باید از مزایای آن برشمرد. در خانمه، از جمله‌گی عزیزان دست‌اندرکار چاپ حاضر به سبب زحماتشان سپاسگزارم.

والله الموفق

سعید حمیدیان

زمستان ۱۳۸۱ خورشیدی

فهرست

<p>۱۵۸..... رزم کاوس با شاه هاماوران</p> <p>۱۷۶..... سهراب</p> <p>۲۰۶..... داستان سیاوش</p> <p>۳۱۱..... کیخسرو</p> <p>۳۲۲..... داستان فرود سیاوش</p> <p>۳۵۸..... داستان کاموس کشانی</p> <p>۴۰۰..... داستان خاقان چین</p> <p>۴۳۹..... داستان اکوان دیو</p> <p>۴۴۵..... داستان بیژن و منیژه</p> <p>۴۸۱..... داستان دوازده رخ</p> <p>۵۵۱..... جنگ بزرگ کیخسرو با افراسیاب</p> <p>۵۵۱..... اندر ستایش سلطان محمود</p> <p>۶۳۸..... پادشاهی لهراسپ</p> <p>۶۶۳..... پادشاهی گشتاسپ</p> <p>۶۶۳..... بخواب دیدن فردوسی دقیقی را</p> <p>۶۶۴..... سخن دقیقی</p> <p>۶۹۳..... سخن فردوسی</p> <p>۷۰۷..... داستان هفتخوان اسفندیار</p> <p>۷۳۱..... داستان رستم و اسفندیار</p> <p>۷۷۹..... داستان رستم و شغاد</p> <p>۷۸۹..... پادشاهی بهمن اسفندیار</p> <p>۷۹۴..... پادشاهی همای چهارزاد</p> <p>۸۰۳..... پادشاهی داراب</p> <p>۸۰۷..... پادشاهی دارای داراب</p>	<p>۱..... آغاز کتاب</p> <p>۱..... ستایش خرد</p> <p>۲..... گفتار اندر آفرینش عالم</p> <p>۲..... گفتار اندر آفرینش مردم</p> <p>۳..... گفتار اندر آفرینش آفتاب</p> <p>۳..... در آفرینش ماه</p> <p>۳..... گفتار اندر ستایش پیغمبر</p> <p>۴..... گفتار اندر فراهم آوردن کتاب</p> <p>۵..... داستان دقیقی شاعر</p> <p>۵..... بنیاد نهادن کتاب</p> <p>۵..... در داستان ابومنصور</p> <p>۶..... ستایش سلطان محمود</p> <p>۷..... کیومرث</p> <p>۹..... هوشنگ</p> <p>۱۱..... طهمورث</p> <p>۱۲..... جمشید</p> <p>۱۷..... قسحاک</p> <p>۳۱..... فریدون</p> <p>۵۶..... منوچهر</p> <p>۱۰۳..... پادشاهی نوذر</p> <p>۱۱۹..... پادشاهی زو طهماسب</p> <p>۱۲۰..... پادشاهی کور شاسپ</p> <p>۱۲۶..... کیقباد</p> <p>۱۳۲..... پادشاهی کور کاوس</p>
--	--

۱۰۵۸.....	داستان مزدک با قباد	۸۲۰.....	پادشاهی اسکندر
۱۰۶۳.....	پادشاهی کسری نوشین روان	۸۷۵.....	پادشاهی اشکانیان
۱۰۸۳.....	داستان نوش‌زاد با کسری	۸۹۷.....	پادشاهی اردشیر
۱۱۰۶.....	داستان میپود با زروان	۹۱۷.....	پادشاهی شاپور اول
۱۱۱۱.....	رزم خاقان چین با هیتالیان	۹۲۰.....	پادشاهی اورمزد
۱۱۳۶.....	داستان در نهادن شطرنج	۹۲۲.....	پادشاهی بهرام اورمزد
۱۱۴۱.....	داستان طلخند و گو	۹۲۴.....	پادشاهی بهرام بهرام
۱۱۵۶.....	داستان کلیله و دمنه	۹۲۵.....	پادشاهی بهرام بهرامیان
۱۱۶۰.....	داستان کسری با بوزرجمهر	۹۲۵.....	پادشاهی نرسی بهرام
۱۱۷۱.....	سخن پرسیدن موبد از کسری	۹۲۶.....	پادشاهی اورمزد نرسی
۱۱۷۷.....	وفات یافتن قیصر روم و رزم کسری	۹۲۷.....	پادشاهی شاپور ذوالکثاف
۱۱۸۸.....	پادشاهی هرمز	۹۴۶.....	پادشاهی اردشیر نکوکار
۱۱۸۸.....	آغاز داستان	۹۴۶.....	پادشاهی شاپور سوم
۱۲۴۰.....	پادشاهی خسرو پرویز	۹۴۷.....	پادشاهی بهرام شاپور
۱۳۵۶.....	پادشاهی شیرویه	۹۴۸.....	پادشاهی یزدگرد بزه‌گر
۱۳۷۲.....	پادشاهی اردشیر شیروی	۹۶۸.....	پادشاهی بهرام گور
۱۳۷۴.....	پادشاهی فرابین	۱۰۴۱.....	پادشاهی یزدگرد
۱۳۷۵.....	پادشاهی پوران دخت	۱۰۴۲.....	پادشاهی هرمز
۱۳۷۶.....	پادشاهی آزرمدخت	۱۰۴۳.....	پادشاهی پیروز
۱۳۷۶.....	پادشاهی فرخ‌زاد	۱۰۴۷.....	پادشاهی بلاش پیروز
۱۳۷۶.....	پادشاهی یزدگرد	۱۰۵۲.....	پادشاهی قباد

